

Stichting Westelijk Tuinbouwgebied Haarlem

Jaarverslag 2016

Wim Gerlagh en Paula Warmerdam

Inhoud	pagina
Stichting, doelstellingen	3
Bestuur en werkgroep	3
Contacten met de politiek en ambtenaren	4
Activiteiten	5
Ontwikkelingen	7
Contacten	8
Gemeente Bloemendaal	8
PR en communicatie	8
Conclusies	9

1. Stichting Westelijk Tuinbouwgebied Haarlem

Doelstellingen

De Stichting Westelijk Tuinbouwgebied Haarlem ontstond in 2007 om de in 1996 gevormde Werkgroep Westelijk Tuinbouwgebied rechtspersoonlijkheid te geven. De stichting is opgericht met als doel in rechte te kunnen optreden voor:

1. het bewerkstelligen van een zo goed mogelijk behoud, herstel, ontwikkeling en beheer van natuur, landschap en milieu en van de ruimtelijke, ecologische en cultuurhistorische waarden in het Westelijk Tuinbouwgebied (WTG) te Haarlem,
2. het bevorderen van de belangstelling voor dit gebied in de ruimste zin,
3. het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

De stichting verwierf in 2013 de ANBI status.

In dit verslag wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid en de ondernomen activiteiten in 2016.

Het beleid blijft ook komend jaar conform de doelstellingen van de stichting.

2. Bestuur en werkgroep

Het bestuur

Het bestuur bestaat momenteel uit vijf leden t.w.:

Wim Gerlagh voorzitter, Paula Warmerdam secretaris, Frits Anema penningmeester, Stef Marang en Henk Meijer.

Het bestuur kwam in het verslagjaar 3 keer in vergadering bijeen.

Het werven van nieuwe vrijwilligers vond plaats bij wijkraden, de Vrijwilligerscentrale, via onze website en nieuwsbrief en gedurende lezingen over en rondleidingen door het gebied.

De werkgroep

De werkgroep telt momenteel vier leden te weten.:

Ingrid Jonker, Tine Walberg, Martijn van de Berg en, per 1 augustus, Lucas Mulder. Tot onze grote spijt heeft Tine, na zich 10 jaar ten volle voor het streven van werkgroep en stichting te hebben ingezet, per 31/12 haar functie neergelegd onder meer i.v.m. huiselijke omstandigheden. Gelukkig blijft ze op de achtergrond bij ons werk betrokken.

Overige vrijwilligers

Geen lid van bestuur en werkgroep, maar toch nauw met ons verbonden, is een schil van vrijwilligers met specifieke expertise op wie wij regelmatig een beroep kunnen doen. Dat laatste gold in het verslagjaar o.a. voor Mattanja Schwencke die zorgde voor het professioneel archiveren van de stukken en voor Renske Keur. Zij coördineerde de publiciteit in verband met de viering van ons 20 jaar bestaan.

Onze webmaster, George Berenschot, verzorgde naast het onderhoud en bijhouden van de website, tevens een aantal rondleidingen en lezingen.

Vrienden van het Westelijk Tuinbouwgebied:

Het aantal vrienden dat onze stichting financieel ondersteunt is het afgelopen jaar wederom toegenomen. Eind 2015 telden we 451 vrienden en eind 2016 waren dat er al 483. Gezien de huidige aanmeldingen hopen we in 2017 de 500-ste vriend te kunnen verwelkomen.

Dankzij onze ANBI-status hebben wij een paar grote donateurs onder onze vrienden, die ons langjarig blijven steunen. Maar ook onder onze "tientjes-vrienden" bevinden zich gulle gevers (van € 12,50 tot € 100,--), bijdragen die alle zorgen voor een gezonde financiële positie om ons werk te kunnen blijven uitvoeren. Bedroeg in 2015 de gemiddelde bijdrage per vriend € 16,--, in 2016 was dit gestegen naar € 17,--.

Werkverdeling

De verdeling van taken tussen de vaste kern van de werkgroep/bestuur en de ring eromheen van ondersteunende leden die ieder hun eigen bijdrage leveren met expertise op verschillende gebieden, werkt naar volle tevredenheid. Wel wordt onderzocht in hoeverre we de vrienden wellicht ook actief bij onze activiteiten kunnen betrekken.

Archief

Het archief wordt per kalenderjaar bijgehouden. Gegevens van kalenderjaar 2012 werden afgelopen jaar ingevoegd.

Vacatures

Voor de webmaster zoeken we een assistent ter ondersteuning van het werk en om hem zo nodig te kunnen vervangen.

Wij zoeken tevens een PR medewerker om onze contacten extern te professionaliseren en om meer bekendheid te geven aan onze doelstellingen en ons werk.

De secretaris gaf bij het einde van het verslagjaar aan dat zij, na een hectische periode van 10 jaar, haar werkzaamheden zo langzaam aan graag aan een of meer anderen zou willen overdragen. M.a.w.: ook vrijwilligers met secretariële ervaring zijn meer dan welkom.

Vergaderingen

De werkgroep vergaderde afgelopen jaar maandelijks in het poortgebouw van Elswout, de vergaderruimte van Staatsbosbeheer.

De bestuursvergaderingen vinden plaats bij de secretaris thuis.

Scholing

Er is een scholingstraject voor nieuwe vrijwilligers. Dit betreft informatie over de historie van de werkgroep en stichting, de kennis van flora en fauna en de cultuurhistorie van het gebied en zijn bewoners.

Verschillende werkgroepleden maakten gebruik van het aanbod van trainingen en scholing door de Vrijwilligerscentrale.

3. Contacten met de politiek en ambtenaren

De werkgroep en bestuur continueerde ook in 2016 de contacten met ambtenaren en politici op gemeentelijk en provinciaal niveau.

Leden van bestuur en werkgroep:

- overlegden met de raadsfracties van politieke partijen in Haarlem om hen op de hoogte te houden van onze aandachtspunten en van de plannen van de stichting met het Westelijk Tuinbouwgebied. Een belangrijk aandachtspunt betrof in het verslagjaar de door ons gewenste inbreng bij de totstandkoming van het nieuwe bestemmingsplan Binnenduinrand dat per 2017 van kracht moet zijn,

Deze contacten, die deels een regulier karakter hebben, worden door betrokkenen gewoonlijk zeer gewaardeerd,

- spraken ook in 2017 in bij vergaderingen van de relevante raadscommissies van de gemeente Haarlem betreffende zaken die het Westelijk Tuinbouwgebied aangaan,
- voerden regelmatig overleg met ambtenaren over onderwerpen van belang voor onze stichting of het Westelijk Tuinbouwgebied. In het verslagjaar ging het daarbij vooral om de nieuwe subsidiesystematiek die de gemeente inzake burgerparticipatie wil gaan hanteren, om kwesties m.b.t. handhaving en om onderdelen van het nieuwe Bestemmingsplan Binnenduinrand dat in het verslagjaar ambtelijk werd voorbereid,
- overlegden met de heer Van Spijk, wethouder ruimtelijke ordening en monumenten, over o.m. de voortgang bij de ontwikkeling van het bestemmingsplan. Bij dit overleg, dat een periodiek karakter zou moeten krijgen, was ook een vertegenwoordiging aanwezig van de kersverse Belangengroep Agrarische Bedrijven die sinds kort de belangen van de tuinders in het gebied behartigt,
- volgden de agenda's en stukken van de verschillende commissies van de gemeente Haarlem, de commissie Grondgebied van de gemeente Bloemendaal, alsmede de commissie Ruimtelijke Ordening en Milieu van de Provincie, en de besluitenlijst van GS,
- hadden contact met de heer Smit, beleidsambtenaar van de Provincie N-H, over de stand van zaken met deelgebied Zuid,
- overlegden in de verslagperiode met ambtenaren van de afdeling Handhaving van de Gemeente Haarlem. De afdeling Handhaving rapporteerde in dit overleg welke acties zijn ondernomen.

Op 1 september werd aan de scheidende burgemeester van Haarlem, Bernt Schneiders, van wie bekend was dat hij ons streven steeds een warm hart toedroeg, als blijk van erkentelijkheid een ingelijste foto van het WTG overhandigd.

4. Activiteiten

Viering 20 jarig bestaan.

In het verslagjaar vierden wij dat de werkgroep WTG 20 jaar geleden werd opgericht.

De aftrap voor de festiviteiten geschiedde op 19 maart door de wethouder van duurzaamheid, mobiliteit en beheer van de gemeente Haarlem, mevrouw Sikkema. In zorgcentrum De Blinkert opende zij die dag een reizende tentoonstelling, waarin gevisualiseerd werd hetgeen er in de afgelopen twee decennia wat betreft behoud en ontwikkeling van een open en groen WTG bereikt was, maar waaruit ook bleek dat er in dit verband nog wel het e.e.a. te doen is. Genoeg althans voor de komende 20 jaar.

De tentoonstelling was later te zien in Museum Haarlem en gebouw het Trionk en bleek ook daar, gemeten aan het aantal bezoekers, een regelrecht succes.

Andere jubileum activiteiten betroffen de plaatsing van een bankje tegenover het Wapen van Kennemerland, bedoeld als geschenk van de stichting aan haar donateurs/vrienden.

Op 28 mei, na een feestelijke onthulling en in het bijzijn van o.m. het Provinciale hoofd van Staatsbosbeheer mevrouw Tienkamp, werd dit bankje namens de vrienden van onze stichting door mevrouw Van Boeckel in ontvangst genomen.

Deelname aan de Vitaminstore 'Halve van Haarlem'.

Op 25 september nam een aantal vrienden en bestuursleden in SWTH T-shirts deel aan dit jaarlijkse hardloop fenomeen. Op de 5 en 10 km klokten zij goede tijden, dusdanig dat zij na afloop in de Philharmonie door de voorzitter van onze stichting in de bloemetjes werden gezet.

Ook in september kwam een video presentatie tot stand, waarin tv-presentatrice Diewertje Blok enkele bestuurs- en werkgroepleden over de toekomst en de historie van het WTG interviewt. Deze productie, die op USB-stick verkrijgbaar is, bevat zoveel prachtige beelden van het WTG, dat de wenselijkheid tot behoud en verder uitbreiden van het groene en open karakter ervan eigenlijk min of meer voor zichzelf spreekt.

De viering van het jubileum werd op zaterdag 19 november in aanwezigheid van o.m. vrienden en sponsors feestelijk - dus met een hapje en een drankje - afgesloten in het poortgebouw van Elswout. Bij die gelegenheid maakte een jury, bestaande uit Doortje Stellwagen, Ronald Schouten en Paul Marselje, de winnaars bekend van de fotowedstrijd die het bestuur bij het begin van het jubileumjaar had uitgeschreven. Vervolgens mocht de voorzitter aan de makers van de drie winnende foto's een passende prijs uitreiken.

Nieuw Bestemmingsplan

Per 2017 verloopt de geldigheid van het bestemmingplan Binnenduintrand, dat het het WTG bestrijkt. In het kader van de ambtelijke voorbereiding van het als 'conserverend' aangekondigde nieuwe bestemmingsplan, verscheen in april een Startnotitie, opgesteld door projectleider Karsten Glas. Deze notitie werd op 2 juni ten stadhuis in aanwezigheid van de verantwoordelijke wethouder door de betrokken ambtenaren nader toegelicht jegens vertegenwoordigers van onze stichting en vertegenwoordigers van de Belangengroep Agrarische Bedrijven.

Vervolgens is deze notitie in bestuur en werkgroep besproken. Onze reactie is in de vorm van een zienswijze op 24 augustus aan de gemeente verzonden.

Het concept bestemmingsplan werd, vóórdat de raad het vrij gaf voor inspraak, eveneens aan ons voorgelegd en na door bestuur en werkgroep te zijn besproken, van commentaar voorzien. Ook dit commentaar is als Zienswijze aan de gemeente gepresenteerd. Deze zienswijze is als bijlage opgenomen in het conceptplan dat per 16 november door de Raad voor inspraak is vrijgegeven.

Om onze betrokkenheid bij de totstandkoming van het nieuwe plan optimaal te benutten, zijn wij een strategisch partnerschap aan gegaan met de Natuur- en milieufederatie Noord Holland, die over veel deskundigheid op het gebied van ruimtelijke ordening beschikt.

Bij beoordeling van de voorgelegde plannen en bij het formuleren van onze wensen en verlangens te dien aanzien hebben wij grote steun ondervonden van NMF NH-medewerker Lex de Savornin Lohman die – meer dan de leden van bestuur en werkgroep – doorkneet bleek in het gangbare juridisch planologisch jargon.

KNVV

In het verslagjaar is op verzoek van de SWTH de KNNV (Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging) gestart met een vervolgonderzoek naar de flora en fauna in het gebied, alsmede naar de (ontwikkeling van de) vogelstand in het WTG. Publicatie van de bevindingen wordt per 2018 verwacht. Over de vorm van de publicatie zullen wij ons nader beraden.

Plaza west

In de laatste maand van het verslagjaar verschenen er berichten in de plaatselijke pers over grootschalige nieuwbouw op het voormalige EKP-terrein aan de Westergracht, hoek Van Oosten de Bruijnstraat. Uit nader onderzoek bleek dat door realisatie van deze plannen – en dan vooral door de voorgenomen bouwhoogten - het zicht vanaf de Elswoutslaan op de kathedrale BAVO ernstig zou worden verstoord. Omdat dit zichtveld van grote historische en stedenbouwkundige waarde is en mede daarom in (ook) in het nieuwe bestemmingsplan Binnenduintrand als

focuspunt/zichtlijn is opgenomen, streeft SWTH naar een bouwhoogte die ten minste het huidige zichtveld in stand houdt. In dit verband is aansluiting gezocht bij personen en instanties die – om hun moverende reden – hetzelfde nastreven.

5. Ontwikkelingen

De volgende activiteiten en ontwikkelingen vonden plaats in de verschillende deelgebieden van het Westelijk Tuinbouwgebied:

Deelgebied Noord:

Stadsnatuurpark.

Dit plan is, door het momenteel niet voorhanden zijn van de benodigde financiële middelen, verdwenen uit het nieuwe concept bestemmingplan. Middels onze zienswijze op het Bestemmingsplan hebben wij hiertegen bezwaar gemaakt.

De Nieuwe Akker.

De klankbordgroep waarin ook de stichting zitting heeft, heeft in het verslagjaar twee maal overlegd. We hebben daar o.a. de voortsluitende verharding binnen het gebied aangekaart. Vooral omdat deze- ook al als gevolg van de klimaatsverandering - verregaande consequenties kan hebben voor de waterhuishouding en daarmee voor de agrarische- en natuurontwikkeling in het gebied.

Landje Piet Groenendijk.

Na een eerste voorstel om op dit perceel een bedrijf op te zetten voor coaching met paarden en een vorm van dagbesteding, alsmede voor de bouw van opstallen en een woonhuis, kon dit plan de toets der kritiek niet doorstaan. Het paste niet in de regels van het Bestemmingsplan.

Dekatuin.

In augustus van het verslagjaar vroeg de Dekatuin officieel een omgevingsvergunning aan voor bouwwerken die al in 2010 gerealiseerd werden. Deze vergunning is door de gemeente toegekend. De Dekatuin moet tevens een aantal afspraken nakomen die met wethouder Cassee en de SWTH overeengekomen zijn. In het regulier overleg met de afdeling Handhaving van de gemeente is er nogmaals op gewezen dat aan deze overeenkomst tot op heden (31-12-2016) geen uitvoering is gegeven.

Deelgebied Midden

Houtwal en vijver familie Brandt.

Naar aanleiding van ons bezwaar tegen de opgaande beplanting die het zichtveld verstoort en de aanleg van een vijver op het terrein van de familie Brandt aan de Marselisvaart, heeft de commissie Ruimtelijk Beleid van de gemeente Haarlem in 2015 een advies uitgebracht dat aan de eigenaar is toegezonden.

In dit advies wordt bezwaar staat dat “de afgraving van de vijver en de gerealiseerde natuurontwikkeling bijdragen aan de gewenste ontwikkeling van het gebied”. Over de opgaande beplanting, de fruitbomen en de beplantingssingel aan de oostkant van het perceel werd gesteld dat deze onwenselijk zijn omdat “een en ander de nagestreefde visuele openheid aantast en negatief beïnvloedt”.

Begin november verklaarde de eigenaar in een gesprek met twee leden van bestuur en werkgroep dat de hoge bomen uit de houtwal zullen worden gekapt. Onduidelijk bleef of en in hoeverre de andere elementen uit het gemeentelijk advies worden overgenomen.

Deelgebied Zuid

Houtkloverij Teeuwen.

Reeds in 2014 kondigde de gemeente aan voornemens te zijn om, gebruikmakend van haar Wabo-bevoegdheid, een ontheffing van het bestemmingsplan te verlenen t.b.v. een houtzagerij en detailverkoop op het perceel van de fa. Teeuwen.

Middels een zienswijze heeft de stichting zich tegen dit voornemen verzet omdat zij deze activiteiten in meerdere opzichten strijdig acht met het vigerend bestemmingsplan.

Ook in het verslagjaar zijn over dit dossier vele gesprekken gevoerd met ambtenaren en politici. Hieruit bleek dat voor een weigering van de gewraakte ontheffing geen politiek draagvlak bestond.

Middels een verklaring, afgelegd tijdens de vergadering van de Raadscommissie Ontwikkeling op 9 juni, heeft de stichting haar verzet in deze opgegeven. Echter niet nadat vanuit politieke hoek nadrukkelijk de toezegging was gedaan dat de gewraakte activiteiten vergunnings- en bestemmingstechnisch fysiek zullen worden beperkt tot maximaal 800 m2 van het betreffende perceel.

Natuurnetwerk Nederland

Op de percelen in deelgebied Zuid die eigendom zijn van de provincie Noord Holland rust een opgave in het kader van het Natuurnetwerk Nederland. De gemeente Haarlem heeft hier bezit waarvoor hetzelfde geldt. Van rijkswege zijn hiervoor gelden beschikbaar. Maar de gewenste natuurontwikkeling lijkt maar niet van de grond te komen, omdat provincie en gemeente zich achter elkaar lijken te verschuilen. SWH bepleit dat er voor dit gebied bij de gemeente een projectleider wordt aangesteld.

6. Gemeente Bloemendaal:

Landgoed Elswoutshoek

Dit verslagjaar geen nieuwe ontwikkelingen.

Elswout:

De ontwikkelingen met de 'tijdelijke weg' door het landgoed worden gevolgd. Er werd december een aanvraag gedaan voor bestratings-werkzaamheden.

7. Contacten

De stichting onderhield in het verslagjaar contacten met o.m.:

- de omliggende wijkraden en vooral de wijkraad Ramplaankwartier en de omwonenden van het EKP terrein,
- de Nieuwe Akker, de Biologisch Dynamische tuinderij in het Westelijk Tuinbouwgebied,
- milieu organisaties zoals het Instituut voor Natuur educatie en Duurzaamheid (IVN), Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Veldbiologie (KNNV), Haarlemse Bomenwachters, Milieudefensie, Milieufederatie N-H, Staatsbosbeheer,
- instanties die werkzaam zijn op het gebied van monumentenzorg zoals het Rijksinstituut voor het Cultureel Erfgoed, de Historische Vereniging Haerlem en de afdeling Haarlem van de Erfgoedvereniging Heemschut.

8. PR en communicatie

Website

De website van de stichting (bereikbaar via www.swth.nl) werd up-to-date gehouden, door de redactie en met behulp van de webmaster, met relevant nieuws betreffende het gebied en onze stichting. Via de pagina over het lustrum werden vrienden en belangstellenden van alle activiteiten die de stichting in dit jubileumjaar organiseerde op de hoogte gebracht.

Ook zijn hier de verslagen van diverse rondleidingen terug te vinden alsmede de eerder genoemde jubileumfilm.

Rondleidingen en lezingen.

Rondleidingen

Er werden in de verslagperiode 8 rondleidingen door het gebied georganiseerd, waaronder één op verzoek van de Lionsclub Haarlem.

De deelnemers blijken steeds enthousiast over de verhalen over de cultuurhistorie van het gebied en de informatie over de flora en fauna.

Met name de rondleiding over schuilkerken in het Westelijk Tuinbouwgebied, met als hoogtepunt de beklimming van een van de torens van de kathedrale basiliek, was een groot succes! We mochten ruim 40 deelnemers verwelkomen, en deze zagen onder het genot van een glas wijn bovenop de toren de zon ondergaan achter het Westelijk Tuinbouwgebied.

Lezingen

Er werden 5 lezingen gegeven; twee in 't Zaeltje, onderdeel Rosenhaege, een voor de wijkraad Bosch en Vaart, een in het Trionk en een in het museum Haarlem.

Over het algemeen was ook de opkomst bij de lezingen hoog.

Facebook.

Ten behoeve van de publiciteit in het jubileumjaar, werd als proef een Facebook account geopend onder de operationele naam "Westelijk Tuinbouwgebied". De account werd beheerd en bijgehouden door Renske Keur en Ingrid Jonker. Inmiddels is besloten deze account ook na het verslagjaar open te houden.

9. Conclusies

De stichting kijkt terug op een memorabel en vruchtbaar jaar. Na 20 jaar lijkt – zo blijkt ook uit het nieuwe bestemmingsplan - het een uitgemaakte zaak dat het Westelijk Tuinbouwgebied zijn open karakter blijft behouden. De stichting mag zichzelf hiermee complimenteren.

Toch blijft waakzaamheid geboden; er is grote druk op de Haarlemse woningmarkt, er staan dynamische ontwikkelingen binnen de Metropoolregio Amsterdam op het programma en grondeigenaren en gebruikers willen vaak dingen die haaks staan op behoud van openheid en natuurontwikkeling.

Bovendien blijkt het onder het regime van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) soms toch mogelijk om ontwikkelingen en activiteiten te legaliseren die strijdig zijn met een vastgelegde bestemming.

M.a.w.: er hoeft niemand aan te twijfelen dat stichting en werkgroep ook de komende 20 jaar actief zullen blijven voor het behoud van 'de Tuin van Haarlem'.